

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Белін Владислав Сергійович**, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Університет державної фіскальної служби України, і отримав базову вищу освіту за напрямом підготовки «Фінанси і кредит» та здобув кваліфікацію бакалавра з фінансів і кредиту; у 2021 році закінчив Університет державної фіскальної служби України, і отримав дві вищі освіти за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» та здобув кваліфікацію магістра з фінансів, банківської справи та страхування, а також за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та здобув кваліфікацію магістра з публічного управління та адміністрування; з 2021 року навчається в аспірантурі денної форми навчання кафедри Фінансів та цифрових технологій Державного податкового університету Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Здобувач успішно виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, від 30 червня 2025 р. № 782, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Белінської Яніни, доктора економічних наук, професора, професора кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики Державного податкового університету

Рецензентів -

Ключки Ольги, кандидата економічних наук, доцента, заступника декана з навчально-методичної роботи факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету

Діденко Людмили, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету

Офіційних опонентів -

Стеценка Богдана, доктора економічних наук, професора, декана факультету фінансів Київського національного

економічного університету імені Вадима Гетьмана

Шулик Юлії, кандидата економічних наук, доцента, завідувача кафедри фінансів та бізнесу Національного університету «Острозька академія»,

на засіданні 04 вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» **Бєліну Владиславу Сергійовичу** на підставі публічного захисту дисертації «Вплив деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Дисертацію виконано на кафедрі фінансових ринків та технологій Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник – Онішко Світлана Василівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету.

Дисертація і документи, подані до разової спеціалізованої вченої ради, відповідають вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2026 р. № 261, вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою, який є цілісним комплексним завершеним науковим дослідженням, містить нові науково-обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні завдань з поглиблення теоретичних засад, розширення методичного інструментарію та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення надання державної допомоги суб'єктам господарювання в системі регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Дисертаційне дослідження зосереджене на аналізі впливу сучасних деглобалізаційних процесів на розвиток і функціонування фінансового ринку України. У роботі зазначено сутність та фактори деглобалізації у світовому фінансовому середовищі, суттєво проаналізовано особливості їх прояву та канали прояву на фінансову систему України. Проаналізовано прояв трансформації фінансового ринку України, який відображається у високій

зосередженості на банківській системі та низькій ліквідності фондового сегмента, в тому числі недостатньому розвитку небанківських інститутів.

Увагу приділено, що сучасні деглобалізаційні процеси поступово посилюють потребу України у зосередженні на зміцненні власних джерел фінансування, розвитку фінансових інструментів (інноваційних) та диверсифікації структури ринку. Зазначено перспективи інтеграції українського фінансового простору в архітектуру західного фінансового простору, що показує важливий напрям підвищення його стійкості та конкурентоспроможності на стратегічній основі.

Робота відзначається високим рівнем наукової новизни, ґрунтовною теоретико-методологічною базою та актуальністю для сучасних умов глобальної фрагментації. Вона відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць і заслуговує на позитивну оцінку.

Здобувач має 14 наукових праць, з яких: 4 – статті у наукових виданнях, включених до переліку фахових наукових видань України; 10 – публікації у збірниках матеріалів за результатами роботи міжнародних науково-практичних конференцій. В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їх наукова новизна. Автором дотримано принципів та норм академічної доброчесності.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Онишко С. В., Белін В.С. Актуалізація і динаміка розвитку деглобалізаційних процесів та їх впливу на формування економічної політики. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*, 2022. №2, с. 66-80. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2022.66-80>

2. Белін В.С. Стратегічні напрями розвитку фінансового ринку України в умовах деглобалізації. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. Вип. 42. С. 253-261. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14264055>

3. Белін В.С. Вплив змін у глобальних інвестиційних потоках на стабільність українського фінансового ринку. *Актуальні питання економічних наук*, 2024. №(5). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14231243>

4. Белін В.С. Деглобалізація як виклик для інституційного розвитку фінансового ринку України. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15498735>

5. Онишко С. В., Белін В.С. Деглобалізація як сучасна течія прояву і вирішення економічних суперечностей глобалізації. *Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій*. 2023. с. 317-336.

Наукові праці апробаційного характеру:

6. Сова М.О., Белін В.С. Проблема соціально-психологічної адаптації вимушених переселенців. *Актуальні проблеми освітнього процесу в*

контексті європейського вибору України [Електронне видання] : V Міжнародної конференції (17 листопада 2022р.) м. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2022, с. 33-35

7. Бєлін В.С. Економічна політика фінансових ринків в умовах деглобалізації. *Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (випуск 65)* [Електронне видання] : Міжнародно наукова інтернет-конференція (м. Київ 02 квітня 2022р)

8. Бєлін В.С. Вплив воєнної агресії на стратегію розвитку реального і фінансового секторів економіки. *Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства.* [Електронне видання] : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 р.) м. Київ: Міжнародний європейський університет, 2022, с.26-28

9. Бєлін В.С. Деглобалізаційні процеси та локальні конфлікти» *Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (випуск 72).* [Електронне видання] : Міжнародно наукова інтернет-конференція (м. Київ 16 листопада 2022р)

10. Бєлін В.С. Інституція міжнародно фінансової нерівності. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів.* III Міжнародна науково-практична конференція на базі Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, 15 червня 2022 р. Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, 2022

11. Бєлін В.С. Prerequisites for the spread of globalization processes through crisis phenomena. *Україна майбутнього: виклики, реалії, стратегії.* [Електронне видання] : 21-а Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція на базі Державного податкового університету. (м. Ірпінь 26 травня 2022р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2023

12. Бєлін В.С. Адаптація банківської системи України до викликів деглобалізаційних процесів. *New Areas of Scientific Research: Exploring New Frontiers.* [Електронне видання] Collection of abstracts XLIX International Scientific and Practical Conference (Naples, Italy November 27-29, 2024)

13. Бєлін В.С. Диверсифікація джерел фінансування для підтримки економічного зростання в Україні в умовах деглобалізації. *World conference on future innovations and sustainable solutions.* [Електронне видання] : Futurity Research Publishing (international scientific conference, November, 1, 2024)

14. Житар М. О., Бєлін В. С., Оліщук О. Г. Активізація ринку облігацій внутрішньої державної позики як інструменти впливу на економіку України. *Економіка та держава.* 2020. [Електронне видання]: № 12. С. 67–71.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили наступні зауваження:

Офіційний опонент - доктор економічних наук, професор, декан факультету фінансів Київського національного економічного університету

імені Вадима Гетьмана **Стеценко Богдан Станіславович**, надав позитивний відгук із зауваженнями. Зокрема, визнаючи в цілому високий рівень проведено дослідження, все ж варто зазначити наявність певних дискусійних положень. До них, в першу чергу, треба віднести такі:

1. Досліджуючи фактори деглобалізації, автор зазначає: «...деглобалізація, як протилежний процес до глобалізації, має свої причини, що включають економічні, політичні, соціальні та культурні чинники». Цілком погоджуючись із зазначеною тезою, зауважимо, що надалі, в межах п.п. 1.2, дисертант свою дослідницьку увагу сконцентрував навколо економічних та політичних факторів, лише дотично торкаючись соціальних та культурних чинників. Разом з тим, ігнорувати їх роль не варто, адже, як свідчать сучасні дослідження, саме ці фактори можуть суттєво впливати на фінансові стратегії корпорацій та фінансову поведінку домогосподарств, визначаючи таким чином їх ставлення до глобалізації чи деглобалізації.

2. Оцінюючи форми прояву деглобалізації у фінансовому середовищі (п.п.1.3), дисертант, з нашого погляду, недостатньо уваги приділив процесам, які досить показово характеризують сучасний фінансовий націоналізм. Це стосується: по-перше, посилення режиму контролю за міжнародним рухом капіталу; по-друге, санкційної політики, яка стосується діяльності фінансових інституцій з окремих держав на світовому фінансовому ринку; по-третє, встановлення обмежень на присутність іноземного капіталу на рівні усього фінансового сектору та окремих фінансових інституцій.

3. Оперуючи даними Табл. 2.7 «Кількість міжнародних фінансових угод (реструктуризацій, злиттів і поглинань) за періоди глобалізації та деглобалізації» автор дійшов цілком правильних висновків щодо реакції сегменту М&А на прояви глобалізації/деглобалізації. Разом з тим, зауважимо, що дані Табл. 2.7 відображають вже реалізовані угоди, хоча загальновідомо, що тривалість процесу М&А досить значна, і тому такий аналіз має враховувати час, що проходить від ініціації угоди до її фактичного «закриття». Окрім того, важливо було б здійснити аналіз і географічної структури ринку М&А за зазначені періоди, що дозволило б авторові доповнити рівень здійсненого аналізу.

4. В табл. 2.11 окремі вартісні показники не зважені з врахуванням динаміки курсу гривні до долара США. Відповідно, наводячи та аналізуючи дані щодо динаміки окремих показників фінансового ринку, автор ігнорує досить суттєву девальвацію гривні, яка відбулася у 2020-2024 рр.

5. Аналізуючи коливання індексів фондових ринків України у 2020-2024 рр. (табл. 2.14), дисертант наводить показник кількості акцій, що котируються. Разом з тим, така інформація, на наш погляд, не дає повної уяви про стан біржового ринку акцій України, адже не враховує інформації фондових бірж про лістингові та позалістингові цінні папери, а також про акції, що враховуються при розрахунку відповідного індексу. Використавши цю інформацію, дисертант би підтвердив висновки про справжню катастрофу на українському біржовому ринку.

Офіційний опонент – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів та бізнесу Національного університету «Острозька академія» **Шулик Юлія Віталіївна**, надала позитивний відгук. Разом з тим, крім позитивної оцінки результатів дослідження, за окремими положеннями, висновками та рекомендаціями, наведеними у дисертаційній роботі, слід виділити окремі зауваження та дискусійні моменти, які мають рекомендаційний характер та слугують підставою для наукової дискусії:

1. У пункті 1.2. «Ключові фактори розвитку деглобалізаційних процесів» не вистачає структуризації зазначених факторів. Значна частина пункту характеризує Україну (на що виділено 2 розділ роботи). Частину факторів варто перенести з пункту 1.3 та структурувати сам пункт роботи.

2. У пункті 1.3. варто врахувати регіоналізацію міжнародного фінансового ринку, зокрема на валютному та фондовому ринках, впливи санкцій.

3. На сторінці 95 автор акцентує увагу на ролі державного регулювання для боротьби з кризою країн, які розвиваються. Проте варто також вказати приклад рішень США, ЄС, Китаю в останні роки.

4. Варто краще структурувати пункт 2.2. Пункт наповнений важливим аналізом фінансового ринку України, аналізує сектори ринку. Для кращого сприйняття дослідження, варто згрупувати інформацію по цих секторах.

5. У пункті 2.2 та 2.3. варто врахувати фактор війни, який має значний вплив на зміни фінансового ринку України. Вище автор описує деглобалізацію як напрям національного безпеки. У третьому розділі цьому фактору також присвячено значну увагу. У пункті 2.3. варто додати аналіз законодавчих змін, які вплинули на ринок в останні роки, зміни до фінансової стратегії України, спроби врегулювати ринок віртуальних активів.

6. Пункт 3.2. варто доповнити напрямками змін вдосконалення інфраструктури фінансового ринку України.

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету **Ключка Ольга Володимирівна**, надала позитивний відгук із зауваженнями. Відтак, відзначаючи вагомий науковий доробок здобувача та позитивно оцінюючи дисертацію в цілому, необхідно звернути увагу на дискусійний характер деяких рекомендацій і положень.

1. Недостатня глибина аналізу банківського сектору. У другому розділі дисертації присвяченому діяльності фінансовому ринку України, переважно Банківського сегменту (п. 2.2), огляд обмежується описом тенденцій і не повною мірою розкриває причини та наслідки достатнього впливу деглобалізації. Здобувач більше приділяє увагу таким аспектам, як загальні показники ліквідності та капіталу банківської системи, однак інші важливі питання не були розкриті в повну міру. Зокрема, не детально не надано аналіз щодо зміни ролі іноземного капіталу в банківському секторі України під впливом деглобалізаційних процесів. На наш погляд, доцільно було

детальніше висвітлити динаміку присутності іноземних банків та капіталу на українському ринку та провести оцінку, як це позначилося на стійкості банківської системи та подальшій її адаптації під впливом деглобалізаційних процесів. Крім того, недостатньо розглянуто питання адаптації регуляторної політики для банківського сектору в умовах деглобалізації. Автор слушно акцентує увагу на важливості прозорого регуляторного середовища, проте недостатньо розкриває, які саме регуляторні зміни потрібні банківській системі України для мінімізації негативного впливу деглобалізаційних процесів.

2. Не повною мірою використаний потенціал порівняльного аналізу, що могло б посилити аргументацію деяких сегментів фінансового ринку під впливом деглобалізаційних процесів. Бракує порівняння динаміки українського фінансового сектору з іншими країнами, що проходять подібні деглобалізаційні процеси.

3. У п. 2.3. зіставлені показники фінансової відкритості України з іншими країнами регіону, що безпосередньо заслуговує позитивної оцінки. У таблиці 2.18 аспірант порівнює Україну лише з п'ятьма країнами Центрально Східної Європи. Проте, доцільно було б залучити репрезентативніший пул держав: зокрема, інші держави-кандидати до ЄС (Сербія, Грузія); провідні ринки, що формуються (Туреччина, Індонезія); малі відкриті економіки (Ірландія, Чилі). Це дало б змогу оцінити, чи є виявлені закономірності унікальними для регіону чи відображають ширші глобальні тренди деглобалізації.

4. У п. 3.1. визначені сучасні тенденції деглобалізації, що мають значення для формування стратегічних підходів до розвитку фінансового ринку України. Однак, при характеристиці головних стратегічних напрямів розвитку 7 фінансового ринку України в умовах деглобалізації (табл. 3.2) описано низку ініціатив (диверсифікація інструментів, впровадження фінтеху тощо) та очікувані ефекти, що свідчить про переважно якісну оцінку впливу («зменшення ризику концентрації», «підвищення прозорості»). Для посилення роботи доцільно було б доповнити п. 3.1 сценарним аналізом (baseline vs. policy) або моделлю оцінки добробуту (CGE / DSGE), щоб кількісно показати, якою мірою запропоновані заходи покращать доступ до капіталу чи знизять волатильність ринку.

5. В роботі присутні окремі орфографічні та лексичні помилки.

Рецензент - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету **Діденко Людмила Вікторівна**, надала позитивний відгук із зауваженнями. Відзначаючи вагомий науковий доробок здобувача та позитивно оцінюючи дисертацію в цілому, необхідно звернути увагу на дискусійний характер деяких рекомендацій і положень.

1. Методологія дослідження, розкрита у підрозділах 2.1, 2.2 та 2.3, не забезпечує повної економічної обґрунтованості висновків. У дисертації зазначено використання порівняльно-правового аналізу та загального

економічного аналізу, але відсутній опис конкретних кількісних методів (регресійних моделей, тощо). Це ускладнює перевірку та відтворення отриманих результатів.

2. Дослідження переважно зосереджене на інституційно-правовому контексті та регуляторних аспектах (підрозділи 2.3 та 3.2), але не в повній мірі розкриває такі ключові канали, як обсяги міжнародних інвестицій, динаміка банківського кредитування чи коливання обмінного курсу у відповідь на глобальні збурення. Без повнішого охоплення залишаються важливі питання щодо реальних економічних каналів впливу деглобалізації на українські фінанси. Тому варто було б ще детальніше висвітлити ці питання у підрозділах 2.2 та 3.1 дисертації.

3. У висновках дисертації простежується певна суперечливість між заявленою метою та рекомендаціями. Автор наголошує на посиленні внутрішніх бар'єрів задля зменшення негативних наслідків деглобалізації, але водночас рекомендує активне наближення України до європейських та світових фінансових стандартів. Така подвійність стратегічних орієнтирів потребує більш детального пояснення.

4. В роботі присутні певні лексичні та орфографічні помилки.

Однак зауваження та відзначені недоліки не знижують наукової цінності дисертаційної роботи та актуальності практичних результатів.

Голова разової спеціалізованої вченої ради - доктор економічних наук, професор **Белінська Яніна Василівна**, професор кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики Державного податкового університету, без зауважень.

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор **Онишко Світлана Василівна**, професор кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» _____ 5 _____ членів ради,

«Проти» _____ 0 _____ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Беліну Владиславу Сергійовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Державний податковий університет
Підпис _____
засвідчую:
Учений секретар
«05» _____ 09 2025р.

Яніна БЕЛІНСЬКА